

Макаренко Н. С.

студентка юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

*Науковий керівник – доцент
кафедри психології та педагогіки
ДДУВС, кандидат педагогічних
наук, доцент*

Маркіна Л. Л.

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО ЮРИСТА НА ОСНОВІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ

Юрист в процесі своєї діяльності здійснює комунікативні контакти з різними верствами населення, які можуть суттєво відрізнятися за віком, рівнем вихованості та освіченості, професійною компетенцією та іншими характеристиками. Тому він може відчувати певні труднощі у процесі комунікативної діяльності. Подолання бар'єрів в комунікативному процесі можливе за умови набуття майбутнім юристом комунікативної компетенції.

Компетенцію слід розуміти як сукупність взаємопов'язаних якостей особистості, які є заданою нормою освітньої підготовки здобувача вищої освіти, а компетентність – як його реально сформовані особистісні якості та мінімальний досвід діяльності [2, с.17].

Комунікативна компетенція містить досвід конструктивної взаємодії, оволодіння способами взаємодії з людьми, комунікативними вміннями, культурою мовлення.

Конструктивна взаємодія характеризується продуктивністю та результативністю спільної діяльності її учасників, емоційною задоволеністю процесом і результатом цієї взаємодії. Вона забезпечує поглиблення доброзичливих відносин, розширенню комунікативних зв'язків між людьми [1, с. 337, 338].

Будь-яка людина має потребу самовираження в спілкуванні, одержання емоційної підтримки, поваги до себе. Урахування цих потреб дуже важливе для юриста. Без прояви розуміння, раціонального осмислення проблем іншої людини, співпереживання, поваги до співбесідника ефективне спілкування не можливе.

Комунікативні уміння створюють можливість для переведення спілкування із стихійного процесу в процес керований, сприяють усуненню труднощів входження в професію юриста. На наш погляд, значний вплив на характер спілкування здійснюють уміння слухати, виявляти інтерес до

співрозмовника, здійснювати самоконтроль своєї поведінки, оперативно формулювати думки, аргументовано впливати на систему поглядів людини, підтверджувати контакт відповідними невербальними реакціями, співпрацювати в групі, приймати рішення, встановлювати відносини довіри на основі визнання іншої людини особистістю.

Низький рівень сформованості комунікативних умінь ускладнює середовище професійної діяльності юриста, створює бар'єри для порозуміння з колегами, різними верствами населення.

До негативних наслідків у спілкуванні як процесу контактів та взаємодії між людьми призводить також недооцінка функцій мовлення.

Професійна ефективність мовлення юриста залежить від рівня володіння мовою, правильного вибору мовних засобів, а також від змістовності, логічності, точності та емоційної виразності мовлення.

Правильна вимова, вільне, невимушене оперування словом, відмова від вульгаризмів, зайвих іншомовних слів, наголошування на головних думках, фонетична виразність, інтонаційна розмаїтість, чітка дикція, розмірений темп мовлення, правильне використання логічних наголосів та психологічних пауз, відповідність між змістом і тоном, між словами, жестами та мімікою – необхідні елементи мовної культури юриста.

Розглядаючи комунікативну компетенцію, неможна не згадати про стилі спілкування. Основою стилю спілкування юриста є його професійна мотивація, яка обумовлює схильність, інтерес, загальне ставлення до професійної діяльності. Воно може бути: активно-позитивним, пасивно-позитивним, ситуативно-негативним та стійким негативним.

На наш погляд, для розвитку активно-позитивного ставлення до професійної діяльності у процесі професійної підготовки необхідно зміцнювати позитивну професійну «Я-концепцію» майбутнього юриста, стимулювати самоосвіту та самовиховання, сприяти посиленню моральних засад встановлення міжособистісних взаємин.

Отже, всі проаналізовані компоненти комунікативної компетенції безпосередньо пов'язані з формуванням культури професійного спілкування майбутнього юриста.

1. Дем'яненко М.С. Педагогічні умови формування досвіду конструктивної взаємодії в студентів вищих навчальних закладів/ М.С. Дем'яненко // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2012. - Вип. 23(76). - С. С.336- 340.

2. Родигіна І.В. Компетентісно орієнтований підхід до навчання/ І.В. Родигіна – Харків: Вид. група «Основа», 2005. – 96 с.